

Răzleți stejarii care au supraviețuit acestei curățiri, sau – judecând după vârsta lor – mai curând au renăscut din cenușă pe locurile ocupate altădată de pădure, mai ales din sus de sat, întăresc spusele amintirii populare.

În vremea în care am cercetat Drăgușul se petrecea tocmai ultima treaptă a disoluției influențelor vechii economii pastorale în configurația hotarului satului.

Sub influența nevoilor bănești, partea din hotar, hotărâtă să rămână „ogor“, necultivată, scădea neconținut în detrimentul culturii ovăzului, destinat în parte nutrețului, dar în cea mai mare parte dobândirii banilor necesari gospodăriei.

Dar cum satul era înființat pe la sfârșitul veacului al XIV-lea, pe când porumbul nu s-a adus în Europa decât după descoperirea Americii, adică după sfârșitul veacului al XV-lea, e de presupus că la început agricultura drăgușenilor, ca și a celor mai multe, dacă nu a tuturilor așezărilor agricole de sub munte, ale populațiilor cu ocupațiune seminomadă (forestiero-pastorală) s-a făcut în regimul numit în Vechiul Regat „în moină“, adică al culturilor alternate de păioase, cu ogorul, alternanța fiind dictată [...]³.

Astăzi încă, în partea „rece“ a pământului așezat în hotarul din sus de sat, bunăoară pe „pisc“, culturile sunt „umblătoare“, în înțelesul că nu revin pe aceeași bucată de pământ decât după 3-10, 12 ani. Aceeași împrejurare dă aspectul de pârloagă cîmpiei mlăștinoase cuprinsă între hotarul de sus al satului și piciorul muntelui, popular numit „mlăcile“.

Din cele ce se știu din alte părți, în care pământul e sărac sau, cum zic oamenii, „rece“, și omul folosește mijloace rudimentare de cultură pentru ca să poată scoate din acest pământ recolte succesive, și care, pentru a putea produce îndeajuns, pământul trebuie lăsat „să se odihnească“, cum zic oamenii, adică să-și recapete puterea hrănitore prin schimburile azotoase aduse de plantele de nutreț (după cum a lămurit teoria restituției lui Liebig).

Drăgușenii au trebuit să lase pământul lor periodic necultivat, în ogor, atât pentru odihnă, ca și spre a-și păstra loc de izlaz.

Cînd s-a produs trecerea de la regnul acesta?

Tot cu neputința de hotărât altfel decât prin hrisoave e și vremea în care s-a introdus prin aceste părți cultura porumbului.

Acest sistem de cultură e cunoscut, în morfologia istorică a organizației agriculturii, sub numele de „dreifelder wirtschaft“ și este caracteristic, pe de o parte, vieții economice a oricărui grup de populațiuni de origine germanică, pe de altă parte, vieții economice a oarecăror regiuni cu pământuri sărace în materii azotoase și, în sfârșit, oarecăror populații cu activitate simultan pastorală și agricolă.

Cum s-a făcut trecerea de la acest regim de cultură în moină la regimul culturii?

Și aci e de bănuț influența vecinătății așilor din Ardeal, de peste Olt,

probabil anterioară defrișării Jariștei.

*

Economia unei populații care trăiește sub munte nu e niciodată curat agricolă.

Îndeletnicirea de căpetenie a acestei populații e creșterea vitelor, mai potrivită firii pământului.

Așa că, economia acestor populații are mai todeauna un caracter mixt, când forestiero-pastoral, când pastoral-agrar.

Drăgușul face parte din a doua categorie și probabil din vremea secării jariștei, când a încetat de a mai fi în cea dintâi.

Chiar când, prin perfecționarea mijloacelor de cultură, agricultura va deveni precumpănitoare și populația se va așeza, transhumanța rămânând o simplă amintire, însemnată pe hartă de numirea vechilor roiri ale așezărilor primitive, economia agrară va păstra pecetea exigențelor vieții pastorale.